

N: 66-72-07/1
Big 16.06.22р.

До спеціальної вченої ради
ДФ 35.052.099
Національного університету
"Львівська політехніка"
79013, м.Львів, вул.С.Бандери,12

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу
САВЧАКА РОМАНА НЕСТОРОВИЧА
"АРХІТЕКТУРА ПОЛЬСЬКИХ ТЕАТРІВ УКРАЇНИ. ПРИНЦИПИ
ТИПОЛОГІЇ ТА ПРОЕКТУВАННЯ"

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування
(галузь знань 19 Архітектура та будівництво)

В Україні, державі із складною долею та непростим історичним минулим, політичні, культурні, соціально-економічні, етнічні фактори мали вагомий вплив на театральне мистецтво. Український театр виник і зростав у непростому для осмислення та аналізу полікультурному соціально-економічному просторі, вплив на який окрім загальносвітових мистецьких та наукових течій, становили також сусідні країни та держави, у складі яких перебувала Україна.

Архітектура польських театрів в Україні як спеціальна вузькогалузева тема, стан вивчення якої перебуває ще на зародковому етапі, потребує комплексного дослідження багатогранної тематики культури та історії України з даного питання.

Польський театр, як окрема одиниця культурно-мистецького життя сучасної України, на сьогодні переживає етап свого становлення. З даної причини наукові дослідження з історії, драматургії, сценографії та архітектури польського театру є надзвичайно **актуальними**. А наукове дослідження Савчака Романа може дати поштовх до відродження польського театрального мистецтва на теренах України на новому суспільно-культурному рівні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами.

Дисертаційне дослідження виконане в межах науково-дослідницької роботи кафедри дизайну архітектурного середовища Інституту архітектури та дизайну Національного університету "Львівська політехніка" - "Культурологія

архітектури і дизайну" та "Типологія архітектури і архітектурного середовища", а також з тематикою курсового та дипломного проектування кафедри.

Щодо ступеня обґрунтованості, достовірності наукових положень, висновків, рекомендацій, то у дисертаційній роботі здобувача вони є об'єктивні і аргументовані та відповідають обраній темі дослідження. Винесені на захист основні положення, практичні результати та висновки обґрунтовані належним чином та були викладені і обговорені на чотирьох науково-практичних заходах.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій у наукових публікаціях. Результати дисертаційного дослідження висвітлені у наукових публікаціях, зокрема: у періодичному виданні Польщі (1) та у наукових фахових виданнях України (3).

Наукова новизна одержаних результатів. У дисертації вперше комплексно досліджено наукові праці з архітектури польського театру України та на основі проведених вузькогалузевих та міждисциплінарних розвідок проаналізовані та визначені архітектурно-планувальні та функціональні принципи та прийоми побудови театрального простору.

У мові та стилі, які є науковими, використовується спеціальна термінологія. Всі частини дисертації взаємозв'язані між собою і дають чітке уявлення про дисертаційне дослідження. Дисертаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, ілюстративної частини та додатків. Загальний обсяг дисертації є понад 200 сторінок.

У першому розділі дисертаційної роботи **"Визначення терміну, джерельна база і методики дослідження архітектури польських театрів в Україні і світі"** здійснено аналіз джерельної бази, визначені методи підходів до опрацювання зібраних матеріалів, які базувалися на поєднанні порівняльного, факторного та структурного аналізів у вигляді класифікаторів та таблиць. Вивчення розвитку польської культури дало можливість більш глибоко пізнати театральне мистецтво України.

У другому розділі **"Еволюція проектування і будівництва польських театрів в Україні і класифікація їх історичних типів"** був розглянутий досвід проектування і будівництва польських театрів в Польщі, в Литві, в Білорусії, в Росії, в США, в Канаді і на території України.

В розділі здійснена класифікація польських видовищних просторів в залежності від історичної періодизації, яка дає певне уявлення про архітектуру будівель того часу. Окреслено класифікацію польських театральних будівель України за місткістю, за жанром, за функціональним складом елементів. Класифіковано театри за типом сприйняття в середовищі та за архітектурним рішенням фасаду.

У третьому розділі **"Аналіз основних факторів, що впливають на формування архітектури нових типів польських театрів та театральньо-видовищних будівель в Україні"** проаналізовано фактори впливу на формування архітектури нових типів польських театрів та театральньо-видовищних залів (політико-ідеологічні, культурно-естетичні, соціально-економічні, демографічні), визначені вимоги польських громад до складу приміщень в залежності від функціонального призначення та культурних потреб (для чого було проведене анкетування), визначені оптимальні форми функціонування та розвитку сучасного польського театру, оптимальні конструктивні системи та їх функціональні елементи.

У четвертому розділі **"Рекомендації щодо проектування польських театрів та театральньо-видовищних будівель і споруд в умовах сучасної України"** подані рекомендації по організації театральньо-видовищного обслуговування польськими театрами України, розглянуті перспективні типи театрів за місткістю, жанром, розміщенням у місті та складом функціональних елементів, розглянуті засоби архітектурно-художньої виразності польських театрів та можливості пристосування та розбудови історичних будівель під сучасні польські театри.

Сучасне художньо-естетичне вираження польського театру вирішується шляхом пошуку відповідних форм вираження національної ідентичності в архітектурі. Основними засобами архітектурно-художньої виразності польських театрів є пластика об'ємів, масштабність, ритм, пропорційність, фактура і колір поверхні. Найперспективнішими методами відродження та розвитку сучасного польського театрального мистецтва є модернізація, реконструкція будівель, пов'язаних з розвитком польської культури в Україні, та створення багатофункціональних національно-культурних комплексів.

Зауваження до дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Савчака Романа Несторовича має наукову та практичну цінність, але не позбавлена недоліків. А саме:

1. Аналітичний матеріал, представлений у підпункті 1.3 "Генеza формування видовищ в культурі польського народу" першого розділу дисертаційної роботи доречно було б доповнити більш ширшою інформацією

з дослідження як українського, так і закордонного архітектурного досвіду дотичного до польського театрального мистецтва.

2. Дещо перевантажений описовою інформацією 2 розділ.

3. Дисертація здобувача логічна за структурою, але прослідковується нерівномірність розділів щодо кількісних та якісних параметрів.

4. Слід було більш ширше окреслити місце Польського театру в культурі України загалом.

5. Практичні рекомендації були б вагомішими, якби автор дисертації направив висновки та рекомендації у відповідні державні організації для впровадження в нормативні документи.

Проте вказані недоліки носять формальний характер, а сама робота справляє позитивне враження.

Висновки про відповідність дисертаційної роботи вимогам МОН України. Аналіз дисертаційної роботи Савчака Романа Несторовича на тему "Архітектура польських театрів України. Принципи типології та проектування" дає право стверджувати, що робота є науково завершеною працею та відповідає положенням Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року №167 та вимогам до оформлення дисертації, затвердженого наказом МОН України від 12.01.2017 №40, а її автор Савчак Роман Несторович заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 - Архітектура та містобудування.

Офіційний опонент:

Доктор архітектури, професор,
завідувач кафедри теорії,
історії архітектури та синтезу мистецтв
Національної академії образотворчого
мистецтва і архітектури

В. Г. Чернявський

Відгук доцента Чернявського В.Г.

ЗАСВІДЧУЮ:

Вчений секретар Вченої Ради
Національної академії образотворчого
мистецтва і архітектури
кандидат філологічних наук, доцент

Т. А. Касьяненко